

CONFERÈNCIA

Les beguines de Flandes del segle XIII i l'escola mística del Rin

Josep de C. Laplana

Les beguines estan de moda. Sobretot a Europa Central, a Amèrica i Canadà hi ha una bibliografia enorme. Diuen que eren les dones més lliures en l'Edat Mitjana, en què la dona vivia una subjecció total a l'home, i l'única sortida era la vida religiosa, o casada o monja. La solteria significava un oprobí. Precisament, les beguines oferien una tercera via. No eren pròpiament religioses,

però vivien com a religioses, conservant tanmateix plena llibertat, amb hisenda pròpia. El beguinatge no era un convent, sinó una colònia de casetes individuals on cada beguina vivia al costat de les seves veïnes. No pertanyien a cap orde o congregació religiosa, ni tenien vots religiosos ni cap regla. Havien de viure com a dones devotes en franca amistat, i vestir sense luxe ni ostentació de cap mena. La majoria d'elles eren filles de famílies de classe mitjana de la ciutat. Cada beguinatge es regia pels seus usos i costums, que podien variar d'un lloc a un altre. Hi havia una presidenta i un consell per a solucionar els casos i proveir les necessitats del col·lectiu.

Les beguines solien sortir a treballar als hospitals de la ciutat, si volien, tenien cura de la canalla o feien escola per a les nenes, o si volien, podien restar a casa cosint o fent lectura. En aquest marc de llibertat devota i femenina es desenrotllà, sobretot durant el segle XIII, una mena d'escola espiritual, eminentment femenina i mística en llengua vulgar, en què Déu era percebut i viscut des de l'experiència amorosa i esponsalícia. Era el temps dels trobadors i de l'amor cortès.

La beguina era culta i lectora assídua; no partia de la reflexió abstracta com els teòlegs escolàstics, sinó del cor femení que raja fluidament quan és tocat per l'amor. El feminisme actual les mira amb especial simpatia no solament pel que van representar en la seva època, sinó pel camí que van obrir d'acostament a Déu, per mitjà de la mística i del servei als pobres. Les beguines místiques estan en el punt d'arrencada d'un moviment de renovació de l'Església i de la societat europea.

Hadewijch d'Anvers, Carta (ca. 1220).

"Que Déu et faci entendre, filla estimada, qui és Ell i com es capté amb els seus servents, però sobretot amb les seves serventes, i que t'absorbeixi en Ell en la profunditat de la seva Saviesa. Allà t'ensenyarà com és Ell i quant meravellosament dolça és l'estada de l'amant dins l'estimada i com es compenetren talment que ningú no pot distingir qui és l'un i qui és l'altre. És una fruïció recíproca de debò, en la qual ambdós gaudeixen boca a boca, cor a cor, cos a cos, ànima dins de l'ànima, mentre els travessa la mateixa natura divina; tots dos esdevenen una sola cosa, l'un per l'altre; i romanen una sola cosa per sempre".

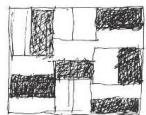

Josep de C. Laplana

(Binèfar, 1943)

Llicenciat en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona, és monjo benedictí de Montserrat des de 1975. L'any 1978 va ser nomenat director del Museu de Montserrat. Ha estat

professor d'Arqueologia cristiana i d'Història de l'Església Antiga i Medieval a l'Escola d'Estudis Teològics i Filosòfics de l'Abadia de Montserrat. És autor de diversos llibres d'història de l'art i de multitud d'articles de diccionaris i revistes. Especialista reconegut en la pintura de Santiago Rusiñol. És l'impulsor de l'Espai d'Art Sean Scully en la renovada església de Santa Cecília de Montserrat, inaugurat l'any 2015, i fundador de l'Institut Art i Espiritualitat Sean Scully.

SANTACECÍLIA
DE MONTSERRAT
INSTITUT ART I
ESPIRITUALITAT
SEAN SCULLY

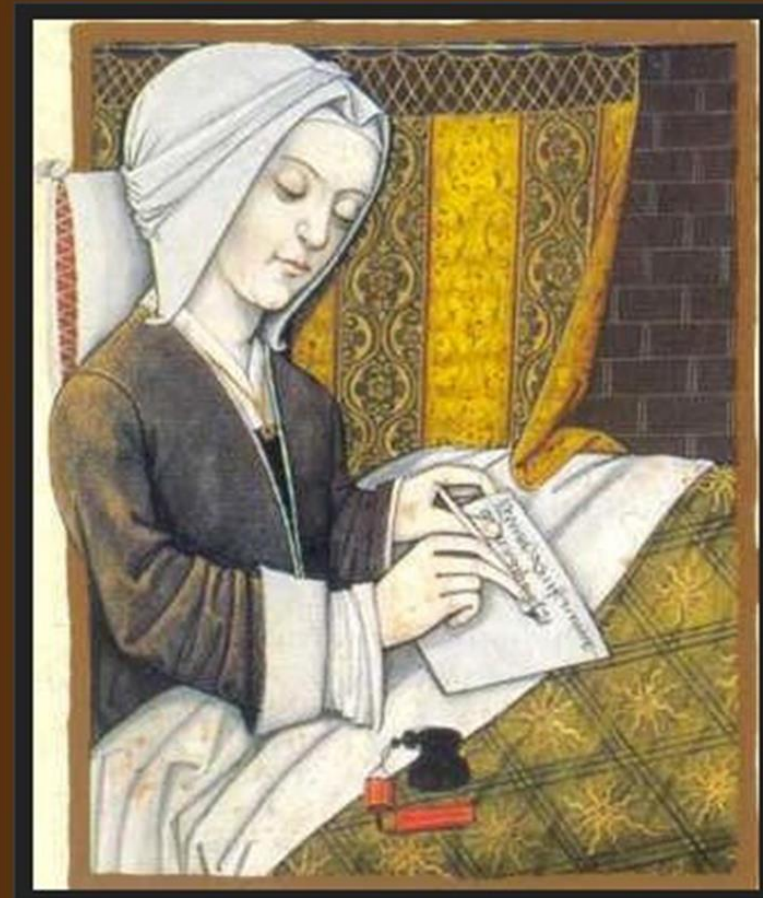

FUNDACIÓ ABADIA DE MONTSERRAT, 2025

Institut Art i Espiritualitat Sean Scully

CONFERÈNCIA

Les beguines de Flandes del s. XIII i l'escola mística del Rin **Josep de C. Laplana**

8 de març de 2019, 16h · Santa Cecília de Montserrat